

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt VIII. Quòd pudendam libidinem humanæ naturæ minimè Deus
inseuisse putandus est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

CAPVT VIII.

*Quod pudendam libidinem humana natura minimè
Deus in seuisse putandus est.*

IVLIANVS tamen Pelagiani sectator & assertor erroris, pudendæ libidinis patrociniū (quam diuinus sermo carnis concupiscentiam appellare consuevit) tota & animi & dictionis contentione suscipiens, conatus est eam in Paradiso collocare, sine qua prolem procreari posse negaret: nec erubuit eam vt bonum naturale, collaudare; si vituperaretur, damnari nuptias, affirmare. At bonum esse naturale quī potest, quod frenandum reprimendumque sit ne ad illicita rapiat? contra quod, pudicitia sit armis & virtute pugnandum? Libido namque per sese indomita, semperque effrenatè rationis oblectans imperio, flagitiorum in turpitudinem ac cœnum præcipitaret, nisi virtutis robore, cæcus illius impetus frangeretur. Quid enim hæc agit concupiscentia, continētium in carne sanctorum, nisi desideria peccādi, quibus ij qui non consentiunt, exercent (vt ipse quoque Iulianus fatebatur) gloriosa certamina? in his certè qui piam continētiam professi sunt, nec ipsū quidem connubij desiderium quod gignit, potest nō esse vitiosum. Quid ergo in his agit, quos contra se vigilare & pugnare compellit, ac si quādo vel in somnis vllum ab iis suffuretur assensum, cum euigilauerint gemere, atque inter gemitus dicere, Quomodo impleta est anima mea illusionibus? nam & cum, vt ille ait, *Sopitos deludunt somnia sensus*, nescio quomodo castæ etiam animæ, in turpes labūtur assensus: quos si altissimus imputaret, quis sine culpa viueret violatæ castitatis? Ipsa proinde libido cum suis meritò motibus accusetur, nec possit non vitiosum esse flagitium concupiscere, quod illa agitur, si malum est fugiendumque flagitium: nemo profectò nisi incon-

*August. lib. 4.
contra Iulian.
cap. 2.*

Coloss. 3.

sideratissimè, videri possit eius patrociniū tanquam naturalis boni, suscepisse. Quam beatus Apostolus nunquam inter vitia numeraret, neque inter membra veteris hominis, quem exuere debeamus, collocaret, nisi esset suapte naturā vitiosa. Quid? quòd eandem, uti & cætera vitia, mortificare iubet exterminareque quoad possumus ex animis nostris? Mortificate, inquit, membra vestra quæ sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem. hoc autē hominibus Christianis & piè quoque viventibus dicitur: in quibus etiam commemorata vitia non dominantur, neque vllam habeant, cū eis non consentitur, peccati rationem: tamen hærent adhuc, ut languor, in carne sanctorum: & quanquam non ita viuant ut animæ mortem afferant, tamen quasi moribūda membra, motibus adhuc suis viuenti spiritui molesta sunt. quo fit ut magis magisque mortificanda sint, ne rei huius cura neglecta, celeriter iterū ad animæ perniciem reuiuiscant. Quod autem naturæ bonum sit, id nemo, nisi naturæ fuerit inimicus, persequendum, nemo opprimendū ac mortificandū patet. Est præterea etiam atque etiam considerandum, quis sit quo cum libido vincat, quis item quo cum victa & refrenata succumbat. Nonne victrix libido diabolū quoque reddit ipsa victorem? Et si superata eadem sit, an non protinus eius incentor diabolus & adiutor, victus confususque discedit? Vnde haud difficulter apparet, eum quidem quem libido vicerit, & à quo illa vincitur, hostem: at eum quo vincit & vincitur, auctorem atque inspiratorem eius esse. Quin & hoc ipsum quòd pudenda & est & dicitur, magnum præbet argumentum nequaquam insitam ab auctore naturæ, sed inobedientiæ vitio introductam esse. Neque enim diuinum opus erubescendum, sed prædicandum & præ nobis ferendum est: nec omnino fas fuit, ut erubesceret creatura de sui opere conditoris.

toris.

toris. Atqui tantus hic pudor est, tantumque semper
 valuit ad illum etiam inter cōiuges motum contegen-
 dum, vt cūm Diogenes Cynicus sectā nobilitate suam
 insigni quadam impudentia vellet, qua videlicet nec
 in vico, nec vlla in platea, coniugalis concubitus præ-
 sentium oculos declinaret; non multo post tamen id
 fieri desierit à Cynicis. maiorem enim vim naturalis
 ille pudor habuit ad erubescendum, quàm philosophi
 eiusdemque magistri auctoritas, ad impudentissimam
 canum imitationem. Et nunc videmus, inquit Augu-
 stinus, adhuc philosophos Cynicos, hi enim sunt qui
 non solū amiciuntur pallio, verumetiam clauam fe-
 runt. nemo tamen hoc eorum audet facere. quod si
 aliqui ausi essent, vt non dicant ictibus lapidantium,
 saltem conspuentium saliuis obruerentur. Pudet igitur
 huius libidinis humanam sine vlla dubitatione
 naturam, & meritò pudet, propterea quòd in eius ino-
 bedientia, quæ genitalia membra corporis, arbitrio
 voluntatis erepta, solis suis motibus subdidit, satis
 ostenditur, & quid non sit ab auctore naturæ nostro
 generi datum, & quid sit primæ hominis inobedientiæ
 iusto iudicio retributum. hoc autem in ea maximè
 corporis humani parte sic euenit, qua natura ipsa pro-
 pagatur, quæ magno illo in deterius est mutata pec-
 cato. Nec verò dici patitur Augustinus, ipsam quidem
 libidinem non esse malam per se; sed eius excessum &
 abusum, sicuti & rerum cæterarum, esse damnandum.
 Quando enim excedit illa suos limites, nisi tum cūm
 eius impulsibus ac desiderijs ceditur? mala proinde
 est & quando non ceditur, quòd ei tanquam malo re-
 sistatur, ne bonum castitatis intereat. Nemo igitur eam
 tanquam moderatam, aliquando probare debet. Tu
 enim modū adhibes vitio? An vitium nullum est, non
 parere rationi? Rectissimè hæc ille dixit, cuius etiam
 ista sunt: Qui modum apponit vitiis, is partem susci-

*Lib. 14. de ci-
 uit. cap. 20. &
 lib. 1. de nupt.
 & concupis-
 cap. 22.*

*Cicero lib. 4.
 Tuscul.*

*Lib. 4. contra
Iulian. cap. 2.
& 14.*

pit vitiorum. Ac rursus, quæ crescentia perniciofa sunt, eadem sunt vitiosa nascentia. omninoque libido, quòd faciat siue ad licitum, siue ad illicitum, indifferenter ardescere, vel ob hoc vitiosa malaque esse censenda est. Porro ciborum voluptates si cum ista conferantur, reperiuntur profectò tolerabiles: quòd vis earum tanta non sit vt nos à cogitationibus ad sapientiam pertinentibus abrumpant atque deiciant, si in eis simus mentis delectatione suspensi. magnis quippe de rebus & inter epulas sæpenumero colloquimur: ac si quid nosse vel memoria repetere volumus, id summa etiam cum intentione cogitationis accipimus. Illa verò & cum ad eam non eius præcipuè gratia explendæ, sed causa propagandæ proles acceditur; quem sinit in opere suo vel sapientiæ quidquam tractare, vel aliud etiam propemodum quidlibet cogitare? Id quod gentilis quoque philosophus agnouit, cum eius motum, vt quisque est maximus, ita inimicissimum diceret esse philosophiæ. Congruere enim, inquit, cum cogitatione, magna voluptas corporis non potest. Quis enim cum vratur voluptate ea qua nulla potest maior esse, attendere animo, inire ratione, cogitare omnino quidquam potest? Quis tantus est gurgis, qui dies & noctes sine vlla minimi temporis intermissione, velit ita moueri suos sensus, vt mouentur in summis voluptatibus? Quis autem bona mente præditus, non mallet nullas omnino nobis à natura voluptates datas? Simile quiddam apud eundem auctorem, Archytæ Tarentini habet oratio. Nullam enim capitaliorem pestem, quam corporis voluptatem, hominibus dicebat à natura datam. Cuius voluptatis auidæ libidines, temere & effrenatè ad potiundum incitarentur. Cumque homini siue natura, siue quis Deus, nihil mente præstabilius dedisset: huic diuino muneri ac dono nihil tam esse inimicum, quam voluptatem. Nec enim libidine

*Plato apud
Ciceronem in
Hortensio.*

*In libro de
Senectute.*

domi-

dominante, temperantiæ locum esse omnino; nec in voluptatis regno, virtutem posse consistere. quod quo magis intelligi posset, fingere animo aliquem iubebat, tanta incitatu voluptate corporis, quãta percipi posset maxima, nemini censebat fore dubium, quin tamdiu dum ita gauderet, nihil agitare mente, nihil ratione, nihil cogitatione consequi posset. quocirca nihil tam detestabilemque pestiferum, quãm voluptatem. siquidem ea cum maior esset atque longior, omne animi lumen exstingueret. Hæc illi dixerunt, qui nihil de primorum hominum vita, nihil de Paradisi felicitate, sicut nec de corporis resurrectione, crediderunt. Qui autem hæc credunt, quis ex iis amicus sapientiæ sanctorumque gaudiorum, coniugalem agens vitam, & sicut Apostolus monuit, sciens possidere vas suum in sanctificatione & honore, nõ in morbo desiderij, sicut gentes quæ Deum ignorant: Quis, inquam, horum non mallet, si posset, sine hac libidine filios procreare? ut etiam in hoc serendæ prolis officio, sic eius menti ea quæ ad hoc opus creata sunt, quemadmodum cætera quæque suis ordinibus distributa membra seruirent: nutu voluntatis acta, non æstu libidinis incitata? Sed alius tamen exoritur, qui neget se illos audire velle, qui dicant fœdam esse illam pruriginem & Veneris stimulos. Quid enim, inquit, tam dissimile veri? in cæteris animalibus vnde hi stimuli? an à natura? an à peccato? huic respondeat Augustinus, Propterea in pecoribus hoc malum non esse, quod in iis aduersus spiritum non concupiscat, sed eorum potiùs oblectet spiritum. Non enim rationem habent, qua libidines subiugent superando, fatigentve pugnando. bonum enim est pecoris, inquit, cuius sine vlla resistentia delectat spiritum; malum autem hominis, quo concupiscit aduersus spiritum. Quocirca nec cum fame debet aut siti vel cum aliis nostris molestiis comparari, quæ ex indi-

*Erasmus in
Encan. matr.*

*Lib. 4. contra
Iulian. cap. 5.
& 14. li*

gentia reficiendi aut purgandi aut curandi corporis oriuntur: quibus subueniendum est, ne lædatur ac debilitetur aut interitu concidat. tantum autem abest ut intereat humanum corpus si libidini non acquiescatur, ut reddatur cōtinentia firmiter, succulentius, longæuiusque. Soluit enim Venus corpora, viresque enervat ac frangit. ex quo illud est verè dictum: Libidinis & intemperans adolescētia, effœtum corpus tradit senectuti. Et quæ confectio valetudinis, quæ deformatio coloris est ac membrorum, quæ non euocetur atque eliciatur huius generis voluptate? Non quòd hoc parciorē Veneris vsu putem fieri, præsertim intra conjugales pudicitia fines, ubi quæritur prolis præcipuè bonum: sed quòd immoderata per sese libido facillimè transilit bonæ valetudinis limites: facilius vult fuerit ea omnino non uti, quàm postquam frena laxaueris, modum aliquem conseruare. Discernenda sunt igitur mala quæ patientiæ viribus sustinemus, ab illis malis quæ virtute cōtinentiæ refrenamus. famem, sitim, paupertatem, lassitudinem, languorem, morbos varios atque multiplices patientiæ robore perferimus: quorum malorum tamen si quidam pondere pressi, nec ea præ languore animi sustinentes, perditè faciūt: non eiusmodi sunt tamen, ut suapte natura ad malefaciendum impellant. vnde huius generis mala in Christo Domino cum summa Iustitiæ perfectione consistere potuerunt. At libido malum est cōercendum atque frenandum; nullumque est aut scelus aut facinus magnum, ad quod non hæc cupiditas impellat. Auidamque, temere & effrenatè ad potiendum incitatur. Cùm proinde quidam ex Sophocle iam ætate confectio quæreret, vteretūne rebus Venereis? Dij meliora, inquit, libenter verò isthinc, tanquam à domino agresti ac furioso, profugi. Sibi gratulabatur seni, quòd cōminatū libidinis tanquam furiosi cuiusdam heri, iam

*Cicero libro de
senectute.*

*Cicero libro de
senectute.*

esse
res
puto
uino
ad
Sed
stan
nio
fren
Au
esse
rep
qu
qu
N
C
nes
ris
su
tio
vid
bus
me
do
inst
ter
non
seru
dan
adh
quo
stitu

esse

esset ætatis beneficio liberatus. Quo igitur & sapientes carere cupiunt, & senes liberatos se esse lætantur, id puto malum non in Paradiso collocandum, neque diuino operi atque institutioni tribuendum esse; verùm ad inobediencię potiùs iustissimam pœnam pertinere. Sed homo intelligens & acutus Iulianus, propterea iustam esse dicebat oportere libidinem, & laudis præconio prædicandam, si eum qui Deo non obediuit, hæc frenandæ libidinis rebellio puniuiisset. Cui respondens Augustinus, Si prudenter hîc saperes, inquit, profectò esse iniquitatem videres, qua pars inferior hominis repugnat superiori atque meliori: & tamen iustè iniquum suæ carnis punitum iniquitate, sicut est rex iniquus maligni spiritus iniquitate punitus.

*Lib. 1. contra
Iulian. cap. 3.*

CAPVT IX.

Non propterea nuptias damnari, quia libido vituperetur.

CÆTERVM cùm hæc de libidinis malo dicimus, nuptias fortassis damnare videmur; sed iis qui nesciunt adhærentia rebus vitia ab ipsis rerum naturis discernere: velut si reficiendi corporis gratia cibum sumere, propterea existimaretur improbari, quòd vitioso gulæ motu plerunque à comedentibus peccari videretur. Vt enim huic officio sustentandis corporibus necessario nimium sæpe crapula vicina est; nec tamen damnatur proprij corporis quæ edendo fit bibendoq. refectio; quia aliud est quod auctor naturæ Deus instituit, aliud quod nostro vitio in rem bene sapienterque institutam, irrepfit: ita generandi officium, quo non singulis corporibus sustentandis, sed generi conseruando propagandoque consulitur, non propterea damnari censendū est, quòd illa quæ huic post lapsum adhæsit libido damnetur. Namque & hîc aliud est quod ad procreandam prolem sapientissimè Deus instituit; aliud quod per inobedientiam primorum pa-

K s rentum